

1. Úvod

Česká školní inspekce ve tříletém programovém tematickém cyklu zjišťuje a hodnotí úroveň výuky cizích jazyků ve školách všech stupňů vzdělávání.

Podpora vzdělávání v cizích jazycích je v České republice dlouhodobou prioritou. Opatření ke zlepšení její úrovně obsahují všechny strategické materiály, které se týkají vzdělávání v České republice. Národní cíle jsou vymezeny v Bílé knize, v dlouhodobých záměrech vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy na národní i krajské úrovni, v Národním plánu výuky cizích jazyků aj.

Při stanovování priorit jazykového vzdělávání vychází Česká republika z jazykové politiky Rady Evropy a Evropské komise. Základním kritériem naplňování těchto priorit je požadavek, aby občan Evropy byl schopen komunikovat ve dvou cizích jazycích.

Národní plán výuky cizích jazyků pro roky 2005-2008 spolu s Akčním plánem výuky cizích jazyků pro období 2005-2008 vymezily k dosažení stanoveného cíle následující strategické linie:

- zajištění dostatečného počtu učitelů cizích jazyků a jejich soustavné další vzdělávání;
- rozšíření a aplikace moderních výukových metod;
- kvalitní výukové materiály v tištěné i multimediální formě;
- mobilita žáků a učitelů.

Základním nástrojem pro zvyšování jazykových znalostí a jazykových kompetencí se staly rámcové a následně školní vzdělávací programy. Dlouhodobé vzdělávací cíle jsou součástí rámcových vzdělávacích programů (RVP) všech stupňů vzdělávání ve vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace – vzdělávací obory Cizí jazyk a Další cizí jazyk. Ve středních školách byly zatím v platnosti předmětové učební osnovy a profily absolventů.

Prioritními aktivitami při realizaci stanovených cílů jsou: zahájení výuky v předškolním vzdělávání, navýšení hodinové dotace cizích jazyků v základních školách a posílení hodinové dotace ve středních školách s ohledem na požadavky státní maturitní zkoušky. Byly vytvořeny předpoklady pro to, aby všichni žáci prošli výukou anglického jazyka již v základní škole. Možnost volby dalšího cizího jazyka významně podporuje princip mnohojazyčnosti.

Popis úrovně Společného evropského referenčního rámce a jednotlivé deskriptory se staly východiskem pro stanovení výstupů vzdělávacích programů i pro státní maturity. Školy se mohou zapojit do rozvojových programů na podporu výuky cizích jazyků a méně vyučovaných jazyků, na podporu jazyků národnostních menšin a multikulturní výchovy aj. V rámci rozvojových programů a mezinárodních projektů je podporována mobilita žáků a učitelů s cílem rozvíjet jejich jazykové znalosti a dovednosti.

Zajištění kvalitního vzdělávání v cizích jazycích vyžaduje dostatečný počet kvalitně připravených učitelů cizích jazyků. K tomu účelu byly v uplynulých letech vypsány rozvojové programy JAME, MEJA a Brána jazyků. Od roku 2004 působí v oblasti dalšího vzdělávání Národní institut pro další vzdělávání.

Rozšíření a aplikace moderních výukových metod a forem (např. aktivní učení, jazyková propedeutika, CLIL – Content and Language Integrated Learning, výuka předmětů v cizím jazyce) jsou podmíněny kvalitním počátečním i průběžným vzděláváním učitelů cizích jazyků. Systém dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků však není propojen s možnostmi kariérního postupu.